

AMICULU FAMILIEI

FOIA BISEPTEMENARIA
PENTRU TOTE TREBUNTIELE VIETIEI SOCIALE.

INSTRUCTIUNE.

DISTRACIUNE.

Va esi in 1/13 si 15/27 di a fie-carei lune. Pretiulu de prenumeratiune pre I. anu e 3 fl. v. a. pentru Roman'a si Strainatate 8 franci — lei noi. A se adresa la REDACTIUNEA foiei in Gherl'a. — Szamosujvár.

LA SERBAREA NUNTII DE ARGENTU

a MAIESTATILORU SALE

in 24 aprilu 1879.

Rege Sante alu veciniciei,
Ce fundezi si intaresci
Tronurile imperatiei
Pre pamentu, cumu Tu voiesci,
Si indiestrezi cu diademe
Pre regenti si imperatori,
Si a dreptatii sacre embleme
Le concedi la domnitori!
Tu a poporeloru destine
Le-ai depusu in man'a loru;
Eli te suplinescu pre Tine
Candu domnescu preste poporu.
Tu domni'a destramata
O re-intrami si-o re-inalti,
Si din starea scapatata
Scoti pe regi si pe imperati.
Tu, la rege dai marire
Deca-i bunu dreptu si 'nduratu,
Coronezi cu nemorire
Sceptru-i binecumentatu.
Tu domnirea gloriosa
Si ferice-o faci, de-i bunu,
Si popore numerose
Cu credintia i-se supunu.

Gherla.

Cauta si astadi, candu te adora —
Suplicandu la tronuti naltu —
Milione de popora
Pentru rege si imperatu;
Si asta di a bucuriei,
Ce-o serbamu supusii toti,
Scrie-o in cartea veciniciei
Pentru fii si stranepoti,
Ca se scia si urmatorii
Preste seclii milenari
Cumu inalti Tu domnitorii,
Deca-su buni si esemplari.
Rug'a nostra cea fierbinte,
Ce-o-naltia-adi poporulu seu,
O primesce si tramite
Gratia spre Unsulu Teu!
Tu celu ce-ai pusu intre stele
Luna si unu sore pomposu,
Se stralucie preste ele
Cu unu lustru maiestosu,
Si din ramuri tenerele
Faci se cresea cedrii mari,
Cari sustienu furtune grele
Preste tempii seculari, —

Langa Rege ai datu Regina
Si coronei ornamentu
Maiestaticu, ce combina
Tota grati'a pre pamentu.
Fa ca acesta di serina
Cu festinu incantatoriu
Repetita se revina
Preste tronu si domnitoriu.
Dupa pomp'a argentia,
Ce se versa adi din tronu,
Se resara cu mandria
Si auriulu Faetonu!!
Si acestu tronu potentu si tare,
Ce prin vecuri neclintitu,
L'ai feritu de destramare,
Fa-lu si de acumu stralucitu,
Versa gratii si marire
Preste dinsulu de prisosu —
Se inflorésca in fericire
Cu poporulu credintiosu;
Si familiei domnitorie
In erediti sei regali
Si pre vecuri venitorie
Da-i invingeri triumfali!!

IOANU BABIU
preotu.

Renascerea limbii românești în vorbire și scriere.

IV. Originile românești din latină vulgară, perioadă de dezvoltarea acesteia, și înrîurirea limbilor străine asupra celei românești.

(Continuare.)

Elementul latin traco-dacian în părțile extreme ale teritoriului ocupat de dînsu veni destul de timpuriu în atingere cu Slavii, despre a caror stabilire la marginile resaritene-septentrionale ale Daciei traiane între 300—400 d. Cr. primă mențiune o face în scriptele sale Cezariu, fratele sântului Gregoriu teologul, asiadara unu scrietoriu depre la finele seclului IV.¹⁾ Jornande, carele în secl. VI. descrie faptele Gotilor, memorădia ja una urbe slav.-romana („urbs Nova in Dacia slavino-rumunense“) cam în regiunile Basarabiei de medianopte au ale Bucovinei de adî.²⁾ Pre Slavi în părțile Europei orientale istoria i afla colindandu pre urm'a Germanilor goto-gepidi și a Sarmatilor. Acești-a în parte trecundu Dúnarea, dupa dînsii prein secl. V.—VI. une vitie slavice asfîdere inunda peninsul'a tracica, strabatu pana în fundulu Eladei, și pre Bulgarii de vitia turanica, cari în secl. VII. trecundu Danubiulu și sujugandu-le se asiediasc între ele, în scurtu tempu i slavisedia de totu. Alte vitie slave dein regiunile Vistulei venu preste Carpatii septentrionale, se coboru în tienuturile Panoniei, și incetu pre incetu se estindu pana la rîurile, ba și preste rîurile Drav'a și Sav'a. Estu-modu poporulu și graiulu rom. în secl. VI.—IX. abia nascutu și pubescente, devene în tienuturile celorudó ue Dacie p'aci giuru impregiuru impresoratu și inchisu de elementulu slav, devene una oase latina în mediuloculu mării slavice.

Ar fi fostu deci minunea minunilor, deca limb'a româna în atare pusetiune critica topografica și etnografica ar fi remasu cu totulu scutita de influinti'a slavice; ba e ja mare minune, ca ea nu fu influintiata dein partea slavice în mesura și mai mare, mai estensiva și mai intensiva. Preste siepte lungi secle, de la secl. X. pana castra mediuloculu seclului XVII., gemu romanimea și limb'a româna sub patrupl'a presiune a slavice, presiune prein basereca, prein lege, prein functiunariatulu publicu și prein moda. Si cine nu cunoșce și recunoșce în materi'a dein vorba poterea memoratiloru factori? Ce mirare dara, ca slavica, prelanga câteva sufise derivative mai multu au mai pucinu sporadece în limba-ne, ca *nicu*, *anie*, *enie*, *avu*, *ovu*, *itia*, ne aduse și adause prein potentii factori mai susu numiti unu contingente destulu de insemnatu tesaurulu lexicale (dupa unii $\frac{1}{2}$ a limbii românești, dara dupa insusi Miklosich abia $\frac{1}{10}$)! E mirare ore,

ca sub apesarea dîsiloru patru factori într'unu restempu asiá de indelungu se slavisara în tienuturile locuite de Romani atate numiri topografice, la cari desclinitu se provóca celi ce ne tienu și ne botedia amestecatura de Itali și Slavi?

Ci en se vedemu, ore nu s'a templatú asiá ceva și la alte și cu alte popóra în analoge impregiurari? Sierbésca de esemplu poporulu cehu. În Boemi'a, precumu pré nimeritu oserba celebrulu nostru Hasdeu,³⁾ cultur'a teutonica, cu limb'a și dátinele germane, intrata sub Venceslau I. pre la mediuloculu seclului X. în gratia la curtea regésca dein Prag'a, lucru numai prein moda. Cu tóte aceste dupa trei secle de una actiune fórté intrerupta pre la 1250 ea ne apare ja în culme: Boemi'a e plina de numiri topografice ca Löwenberg, Sternberg, Riesenburg, Waldeck, Waldstein, Falkenstein scl., fiendu ca fundatoriloru acelorú localetati, mai toti depre la a. 1200, desf érá Boemi curati fóra nece una picatura de sange germanu, totusi le placu se si-botédie proprietatile lorú dupa moda nemtiesce. În codicele judeciariu boemu dein 1500 Boemii statorescu, ca „numai Boemulu de origine boema, neceodata Némtiulu ori altu strainu, voru ocupá dupa lege functiunile tieiei pana și cele mai de diosu“; statorescu, ce soiú de Boemi? Boemi ca Wilim de Pernstein, Put Szwichowski de Riesenberg, Bohuslaw Hasenstein-ski, Boszko de Kunstadt, Otibor de Cimburg, Hynek de Wiesenburg scl. Întru atatu onomastic'a celorú mai avami teutonofagi apare germanisata de mai înainte prein moda!

Dara ce se ne mai provócamu în acestu respectu la straini și la tempuri demultu trecute? Au nu ne suntú totoror'a în próspeta memoria sucesele rapedi ale limbii grecesci, carea în seclulu trecutú și în primele dóue diecenie ale celui presente la Romanii trascarpatini ajunsese în curtile principesci, în afacerile de statu, în basereca și în societatea mai inalta la dominatiune și de moda? Jordachis, Costachis, Jenachis Romaniloru dein principate li se pareá mai frumóse și mai delicate nomenclatiuni, decatu romanescile Georgitia, Costica, Joanutiú; precumu lise pare și adi celorú ciscarpatini numirile Gergely, Sándor, Ilka, Maris mai culte, mai sunóre și mai suave decatu Gregoriu, Alesandru, Juliana séu Julica, Marióra și alte asemeni. Ba mód'a grecéscai strabatuse și la Romanii ardeleni, unde pana dupa 1848 audiái prein baserecele rom. catedrali și altele mai de frunte, și mai vertosu chiaru prein acestea, pre cantori inganfandu-se câte cu unu *ἄγιος ὁ θεός, οἱ τὸ Χερουβίμ, ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς* scl., în locu de „sante Ddieule“, „carii pre cherubimi“, „cuvinesc cu adeveratu.“

¹⁾ Bibliotheca patrum, Lugduni 1677; t. 5. pag. 772; la *Hasdeu* Istor. crit. a Rom., vol. I. pag. 268.

²⁾ *Jornandes* De rebus gestis Gothorum.

³⁾ *Fr. Miklosich* in Die slav. Elemente im Rumunischen aduce 1078 de vorbe slavice în limb'a nóstra, deintre cari unele autorulu insusi le tiene dubie; deci sum'a amentita ar face cam $\frac{1}{10}$ dein Lesiconulu de Bad'a

⁴⁾ *B. P. Hasdeu* Istor. crit. a Rom., vol. I. pag. 275 s. u.

Éra numírile topografice? Apoi cumu cà pre aceste a sísiderea in-si Románii le voru fi botediatu in secele trecute sub iniriurint'a slavice slavece, intogmai precumu in chrisóvele deprein secl. XIII—XVI. scrise in limb'a slavóna si-schimosiá conumele in Limba-dulceviciu, Ursovu, Lupulovu sel.: spre documentarea acestei-e aducemu numai una esemplu dein seclulu tr. sí inca dein pàrtile ciscarpatine. Imperatulu Carolu VI. pre la 1713 termina reinnoirea sí fortificarea cetatei a-juliensi, numite in urmare Alb'a-carolina. Ce face dein acestu incidente metropolitulu romanu gr. c.? Intru manifestarea semtiementeloru sale omagiali càtra gratiosulu imperatu aduna sí dinsu una suta de preuti, intre mari cerimomie santiesce sí dinsu cetatea, sí o botédia „romanesce“ Carlov'a.¹⁾ Éca ce póte mod'a indelungata a unei limbe straine inca si dupa ce si-pierde domnirea la cutare poporu!

Asiádara sí intrarea slavismiloru in limb'a rom. sí in nomenclatur'a locuriloru rom. o póte omulu splicá pré iusioru sí naturale, numai déca vré, fóra de a avé lipsa se recura la ipotesi problematice, cá cea despre unu amestecu hematologicu alu Romaniloru cu Slavii. Preme-moratií patru factori esplica totu; intre eli celu de antâiu sí inceputoriulu a fostu fóra indoéla baserec'a.

Cumu s'a templatu inse, ni se va obiectá póte dein vre una parte, de Románii primira in baserec'a loru limb'a liturgica slava? Nu au fostu dóra dinsii mai inainte crestini, ci s'au crestinitu numai dupa ce fratii calugheri Cirilu sí Metodiú intorsera la legea crestina pre Bulgari sí Slavi? Limb'a-ne protesta susu sí tare contr'a unei asemeni presupuneri. Cuvente cá *paganu*, *crestinu* lat. in evulu mediu chrestinus²⁾, *domineca*, *cruce*, *paréseme* l. quadragesima, *ajunu*, *cumenecatura*, *basereca* intru intielulu romanu-crestinu, *botediú*, *botediare* l. baptizare, *domnedieu* cá italianesce domenedio sí provinciale domnedieu, *serbatória*, *santu*, *Santa-Maria* nu Santa-Mária, *San-Pietru*, *San-Pauru*, *San-Georgiu* sí *San-Juane*, cari ultime dóue pentru vechimea loru adi se pronuncia San-Giorzu sí San-Zuene, sí alte asemeni cuvente suntu documente palpabili, cá crestinetatea nu au luat-o parintii nostri nece de la Slavi au Goti au Greci, nece de la altii,³⁾ ci o adusera cu sene cá legiunari sí coloni románi de acasa dein acea Roma sí Italia, unde numerulu crestimiloru érá acumu in secl. I. asiá de mare, câtu dupa apost. Paulu credinti'a Romaniloru se predicá sí laudá in tóta lumea,⁴⁾ érá sub Nerone sí Domitianu se pornira sí persecutiuni sangeróse contr'a loru.

Cumu se intruse dara slavica in baserec'a rom. sí prein ést'a in viéti'a publeca a Romániloru? Dupa noi, prein dóue sí dein dóue cause cooperatórie: un'a natiu-

nale, alt'a basericéscá. Se nu uitámu, cá Románii euceri-tori sí sujugatori ali vechiei Elade érá pré firesce uriti sí urgisiti in ochii natiunei elene, mai culte decâtu eucetitorii sí sujugatorii ei. In acésta ura sí urgía natiunale elena facia de Rom'a sí Románi e de a se cautá unulu dein semburiu, sí inca dein celi mai principali, ali scisiu-nei intre baserec'a crestina occidentale sí orientale, temple in secl. IX—XI. Merulu Eridei érá atunce intre altele, cumu se scie, juredictiunea eclesiastica preste Bulgari, pretendiendu-o acést'a pentru sene conforme vechiei impartri a imperiului romanu scaunulu Romei vechie, érá conforme vecinetatei patriarcatulu Romei nóue. Patriarceloru greci constantinopolitani succedendu-le in urma a ademeni in partea sa pre Bulgari, ne potemu intipui, cá eli nu voru fi omisu a atftiá ur'a relegiunaria in pieptulu Bulgariloru contr'a a totu ce érá latinu sí de origine lat., asiá câtu Románii abiá nascuti cu limb'a loru cá atari sí sujugati de Bulgari, in urmarea dísei presiuni a acestor'a fure siliti a se acomodá ritului, disciplinei sí limbei baserecesci bulgare. Acésta propaganda anti-latina Bizantiulu o continuá apoi prein misiunari cá episcopulu Jero-teu tramisu cu ducele magiaru Giul'a in Ardélu, prein incuseriri inscenate intre membrii curtei constantinopolitane sí intre diversi principi slavi sí neslavi septemtrionali, sí prein alte asemeni apcature.

Cumu cà limb'a slavica in modulu aretatu ne coplestí dein partea Bulgaro-Slavoru, prein colocuirea sí insocirea nóstra cu Bulgaro-Slavii sí apoi prein condomi-niu cu dinsii incependu dein secele X—XII., érá nu prein amestecu hematologicu cu Slavii la conceptiunea sí nascerea ginteí romanesci: in privinti'a acést'a avemu destule indicie. Cele mai multe, cá se nu dícemu tóte cu-ventele slavice, cá mai de eurendu intrate in limba-ne nu avura tempu destulu spre a se conformá legiloru acesteia, bunaóra *prohodire*, *vapsire* *sioptire*, in locu de *prohodire*, *vapsire*, *sioptire*, cá latinescile *inverdire*, *cersire*, *ascutire*, sí altele. Dóue aluate contemporane, cá se gramimu asiá, adeca dóue elemente limbali, desí diverse, dara contemporane ale limbei romanesci nascunde sí pubescenti aru trebui se ni se presente, precumu credemu, in une sí acelesi forme sí predomnite de une sí acelesi legi gramatecali. Dara apoi sí cuvente cá p. e. *prafu* séu *pravu* se potu dupa fonetic'a romanésca derivá numai dein slavicultu mai nou *prahu*.⁵⁾ In fine chiaru melodiéle cante-celoru baserecesci rom. — déca e iertatu a produce sí acestu argumentu — suntu pana in diu'a de adi acelesi cu ale Bulgaro-serbiloru, diferite de ale Greciloru sí diferite de ale Slavoru septemtrionali de ritulu grecu, pre carile acesti-a sí in presente le numescu „melodie baserecesci bulgare.“

Dara ce e, cumu stá cu elementulu dacicu in limb'a romanésca, pre carele póte unii aru fi acceptatu se-lu fimu pusu in frunte? Nu-lu pusemu, deórace cestiunea despre mesur'a sí cãtetatea dacismiloru limbei romanesci o tie-

¹⁾ Sam. Clainu Inceputulu unirei, la *Cipariu* Acte sí fragm. pag. 90.

²⁾ Jac. Sirmondi opera varia, Venetiis 1728; la *Du Cange* christinare = catechumenum facere.

³⁾ *Cipariu* Acte sí fragm., Blasiu 1855; pag. 9—10.

⁴⁾ S. Paulu apost. epist. càtra Romani I, 8.

⁵⁾ B. P. Hasdeu Ist. crit. a Rom., vol. I. pag. 306.

nemu de cestiune inca deschisa. Pana in din'a de adi sub iudice lis est' chiaru sî ace'a, in lips'a de remasție mai notabili de ale limbei daco-gete sî de alte documente, cã ore ce soiu de poporu au fostu Daco-getii? Hasdeu alu nostru, unulu dein celi mai mari scrutatori moderni pre acestu terimu, cu altii deimpreuna pare a i clasifica de unu ramu principale intre sî prelanga celi optu rami principali ali vechieloru popóra ariace, numindu-i traci, intre cari Daco-getii, subimpartîti in alte poporațiuni mai mici, aru fi locuitu mai spre Carpati, Istru sî Pontulu-eusinu, éra Ilirii, asemenea subimpartîti, mai spre marea adriateca. Parerea mai generale a eruditiloru i tie ne adi pre Albanesi séu Arnauti cu limb'a loru de una remasția a Iliriloru antici.

Monumente sî documente despre limb'a Daciloru edacetatea tempului ne pastrã fórté pucine sî neinseminate. Câteva nomenclature botanice intr'unu fragmentu dein scrierea lui Dioscoride dein Anabarzu, contemporanulu lui Pliniu istoriculu naturale, despre plantele medicinale (*περὶ τῆς ἑλῆς ἰατρικῆς*), câteva vorbe in glosele lui Hesychiu, sî câteva numiri topografice sî de altu soiu in Herodotu sî alti scrietori vechi mai vertosu greci: atãt'a e totu. Botanic'a lui Dioscoride celebrulu Jac. Grimm, celu ce pre atãte terimuri scientiali pase elu fundamentele scientiei moderne, o supuse dein partea limbisteca agerei sale cercetãri, sî ajunse la acelu resultatu, cã cuvintele dace se potu intr'una forma splicã dein limb'a celtica ori elena ori germana ori slava ori litvana, sî pre deasupr'a totu le mai remane ceva a parte, ceva peculiaretãti proprie.¹⁾

Derept'acéa filologii, limbistii sî istoricii mai noui, ba acumu B. Kopitar, mutara cestiunea pre terimulu gintei sî limbei albanese cã a presuntivei remasție a Iliriloru, sî deci presuntivei sorori a gintei sî limbei daco-gete. „Presuntivei“ dîsemu, deórace, repetîmu, dein lips'a de documente sî monumente nu se pôte in acestu respectu nemica cu absoluta certitudine afermã. Kopitar basatu pre poipunerea articolului definitu in limbele romanésca, arnautã sî bulgara, — deintre cari ultim'a, fia dîsu prein trécatu, deintre tóte limbele slavice singura posiede articlu, — enuncia, cumu cã in numitele trei limbe avemu de a face de una parte cu una tripla materia limbale, un'a adusa de la apusu, roman'a, alt'a de la resaritu, slavice'a, sî a trei-a indigena, albanes'a, de alta parte cu una unica forma limbale indigena, adeca daco-ilira séu vechia tracica.²⁾

Adeveratu, cã romanésca a intre tóte neolatinele singura poipune adi articolulu definitu; lu poipune desî nu fóra esceptiuni. Ci se nu ne mirãmu necedecãtu de acést'a. Esistu sî alte familie de limbe, membrele caror'a cu tempu se despartira intogmai, intre alte chiaru sî in puntulu articolului. Cã se tacemu de postpunerea articolului la Baschi, nepotii

vechiloru Gali, scandinavice'a, stranepot'a goticea, poipune adi articolulu, cele-alalte germane lu-prepunu. Deintre semitice limb'a ebraea sî araba lu-prepunu, siriac'a sî caldaice'a lu postpunu. Déca la acestea vomu mai adauge, cã destinațiunea articolului in limbele neolatine e nu numai de a determinã numele mai deaprópe, ci sî, cumu se pare, de a supleni încãtva terminațiunile finali declinationali tocite; cã prototipulu *ille* alu articolului neolat. definitu se puneã sî in latin'a demulteriori mai elegante dupa nume; cã in fine indicie dein dialectele antice itale sî dein inscriptiunile lat. ale evului mediu paru a aretã articolulu poipusu¹⁾: trebue se convenimu, cã cestiunea ésta-dî inca nu se pôte cu un'a cu dóue decide, ci se mai poftescu serióse studie ulteriórié sî asupr'a dialectelor stravechie italece. Scurtu: noi suntemu in privinti'a acést'a de opiniunea ilustrului nostru Cipariu, dupa carea articolulu sî postpunerea lui colonii lat. traco-daciani desvoltandu-le in direcțiunea capetata de a casa, de la dinsi impromutara usulu sî poipunerea articolului definitu Bulgarii, éra Albanesi in singulariu lu-luara de la Romãni (masc. *u*, fem. *ia*) in multariu de la Bulgari (*te* pentru ambe genurile.)²⁾

Aceasi reserba, cã in privinti'a postpunerei articolului definitu, o tienemu deocamdata indicata sî cu respectu la alti pretinsi tracismi ali limbei nóstre. Hasdeu adeca, apoi Miklosich sî cu eli altii, dechiara de provenientia dacogeta séu traca, — afora de mai multe cuvente rom., precumu: *Dúnare, ciobanu, brândia, borta, bordeiu* scl., — inca sî vre patru-cinci peculiaretãti gramatecali sî sintactece, in cari convinu mai multu au mai pucinu limbele rom. sî alb., in unele sî cea bulgara. Atari suntu sufisele derivative *dta* apoi *esiu* primariu in cuvente topografice cã *Argesiu, Jalesiu, Cismadta, Crivadta*; identitatea genitivului sî dativului in declinațiunea numeloru; compunerea numeralieloru de la 11—19 cu prepusetiunea *spra* séu *spre*; tempulu venitoriu la verbe espresu cu ajutoriulu idee *voiu*; in fine duplicarea, triplicarea, ba sî cadruplicarea articliloru in une constructiuni cã in *omu-lu alu doi-le* sî in alte asemeni.³⁾ Pre temeiu lu unoru cã acestea Hasdeu tiene limbele rom. sî alb. de dóue dialecte deoprotiva traco-latine, sî se prerapesce pana la enunciațiunea, cã ele „sub privinti'a hematologica, adeca a inrudirei materiali, apropiã pre Romãni de Albanesi mai

¹⁾ *Lanzi Saggi sulla ling. etrusca*, t. I. pag. 299: „Si ha nel principio delle tabule eugubine latine *anglome hondumu*, cioè angulo, o altro che significhi, summo. Nel medesimo contesto si varia la terminazione e si dice *angluto sono, angluto hondumu*, quasi angulo τῶ summo e τῶ estremo, coll' aggiunta dell' articolo differenziale de' Greci;“ t. I. pag. 346: „Ho anche osservato in un' urna del museo reale scritto separatamente *Larisela la*, quasi per piú chiara distinzione del nome.“ *Muratori Antiquit. med. aevi, diss. LXV.* pag. 412 se dice intr'una donatiune dein 703: „et portionem neam de *monasterio lo sancti Quirici* etc.“

²⁾ *Cipariu Principia*, pag. 65 s. u.

³⁾ *B. P. Hasdeu* in interesantele altcumu sî pré scientificeculu Studiu limbistecu asupr'a formeloru „Omulu bunu, omulu celu bunu, omulu celu bunulu,“ in „Romanulu“ numerii dein febr.—apr. 1879.

¹⁾ *Jac. Grimm* Geschichte der deutschen Sprache, Leipzig 1868; pag. 151.

²⁾ *B. Kopitar* Wiener Jahrb. d. Literatur, t. 46. pagin'a 76 sî 85.

multu chiaru decátu de Italiani, cu cari noi suntemu incuscriti numai dupa tata, pre candu cu Albanesii ne lovimu dupa amendoi parintii.¹⁾ E bine, dara cu limb'a italiana a nóstra are, nu patru-cinci, ci dieci sî sute de proprietăti comuni! Apoi identetatea genitiviloru sî dativiloru o aflâmu já in latin'a vechia, celu pucinu la declinatuinea I. sî in parte la a IV. sî V. in sing., cumu sî in tóte neolatinele apusene, dupa tocirea terminatiuniloru avendu ele adî numai una forma pentru tóte casurile singulariului sî numai una forma pentru tóte casurile multariului numeralu. Futuru lu-formédia cu *voiu* sî neogrec'a, ba, ce e mai curiosu, in parte sî departat'a anglesa. Era dúplecare sî triplecare a artielului o gasimu, precumu recunósce sî Hasdeu, celu pucinu in principiu já in vechi'a elena, candu ea díce $\eta\ \gamma\upsilon\upsilon\eta\ \eta\ \acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\eta\varsigma, \delta\ \upsilon\acute{\iota}\delta\varsigma\ \delta\ \tau\omicron\upsilon\varsigma\ \pi\alpha\tau\epsilon\rho\varsigma$ (= ille filius ille illius patris).

Dein incidentele vorbei despre asemenatiunea limbei nóstre cu italian'a, se arunca órecumu de sene intrebarea: óre ultim'a n'a avutu in vre una epoca órecare ceva inriurintia asupr'a celei prime? Intr'adeveru pre italian'a sî romanesc'a, dereptu marea loru asemenare séu p'ací identitate, nemoritoriulu nostru Eliade nu fóra cuventu le numise dóue dialecte ale unei sî aceiasi limbe, dein cari dialecte unulu e cultivatu, celu-alaltu inca pucinu sî nu de ajunsu cultivatu.²⁾ Germanistii Adelung sî Vater asfídere, frapati de asemenarea dein vorba, presupusera una influintia intr'unu anumitu tempu a limbei italiene asupr'a nóstre; ci precumu marturescu insi-si, cu tóte cà cutrierara bibliotecele sî arciviele dein Berolinu, Vien'a sî Bucuresci, nu le sucese a determiná cu documente istorice tempulu sî preste totu a certificá presupunerea loru.³⁾ Ce se credemu dara? Noi opinâmu, cà memorat'a asemenatate a romanesc'ai mai multu cu italian'a, decátu cu alalte neolatine provene antâiu sî antâiu dein vecinetatea topografica a ambeloru limbe; deunde dialectele m.-romanu sî istro-rom. presenta une pârți inca sî mai conformi italienei, decátu dialectulu daco-rom. Inse ace'a inca nu e neprobabile, cá italian'a se fia eseretatú sî mai directu órecare influintia asupr'a romanei in a dóu'a diumetate a evului mediu, candu republicele ital., desclinitu potericele republice ale Venetiei sî Genuiei pentru scopuri comerciali tramisese varie colonie in peninsula' a tracica, la Istru sî pre litoralele Márei-negre, fundandu acolo chiaru sî urbi odunaóra in floritórie, cá Achilei'a adi Chili'a, Calafatu (it. calfatori), Costanti'a (Chiustenge) s. a.⁴⁾ Póte dein acésta impregiurare deriva la M.-romani, Moldoveni sî unii Munteniani mai desulu iotacismu (*citate, di* = cetate, de), prepusetiunea a inomisa la dativulu m.-rom. cá sî in italian'a sî in alalte neolatine, sî alte peculiaretăti de acestea.

⁴⁾ B. P. Hasdeu Ist. crit. a Rom., vol. I. pag. 292.

¹⁾ I. Eliade Radulescu Paralelismu intre limb'a rom. sî ital., Bucuresci 1841.

²⁾ Vater in Mithridates IV.

³⁾ Photino Istori'a Daciei vechie, Vien'a 1818; t. I. pag. 307.

Estu-modu tragundu-si originea dein antic'a lat. rustica, sî ajunsa sub indegetatele inrinrintie esterne, straine, se vedemu acumu, cà de ce legi fû predomnita limb'a nóstra incependu de la nascerea sa pana la stadiulu desvoltatiunei sale actuali?

(Va urmá.)

Dr. Gregoriu Silasi.

Copil'a si florile.

Intre flori in gradiniora	Câci in ori ce floriora
Stâ copil'a suspinandu . . .	Unu raiu linu atunci zariam.
»Ce plangi, draga sorióra?	»Dar' adi nu me 'ncanta 'n
(I sioptescu florile blandu.)	viétia
»Mai de multu zimbundu	Decatu unu scumpu »trandafirú
voiósa,	Ce-i departe, si-acui fačia
Ca si-o stea, la noi cautai,	Numa 'n visu potu s'o admiru.
Si vediendu-ne setóse:	
Pe tóte ne adapai. . .	»V'adapám odiniora,
	Dalbe flori cu scumpu mirosu:
»Adi noi inse gelea-ti mare	Si de ap'a din isvora
Vremu indar' s'o alungâmu:	Infloriati multu mai frumosu.
Te te usci de intristare,	
Noi de sete ne uscâmu. . .	»Adi n'adapu flori, numai dóue,
	Ce pe fačia-mi inflorescu . . .
— »Mici sorori! odiniora	Le totu udu din ochi cu róua:
Suridiendu la voi priviam:	Totusiú pieru, se vescediescu.

Petru Dulfú.

Nu-i totu auru, ce lucește.

Novela

(Finea.)

V.

Aristidu, amiculu lui Ionu Radu Radulescu, aseptá cu nerabdare resultatulu actiunei intreprinse de amiculu seu. Cá se fia siguru despre intêlnire 'lu-aseptá in locuinti'a lui in „Otelulu Bucuresci.“

Doria fericirea amicului seu — fora ai invidiá sperantiele dejá mai realizate. . . ! Totusiú nu-i incapea in capulu lui de advocatu: cum avutulu Dimitrie Paunescu i-si marita fét'a cea frumósa, cea atátu de serbatorita, dupa neinsemnatulu seu amicu. . . ?! Si nu pricepea celu indémna pe Dimitrie Paunescu se dea o zestre asié de insemnata!?

— Póte cà amiculu meu e o celebritate mie necunoscuta, séu unu inresistibilu, care póta farmecu si seducere in ochii lui . . . farmeca pe femei si seduce pe barbati . . . si-díce Aristidu preamblanduse.

Apoi si-intrerupe monologulu si-i atentu la sgomotulu dinafara, se apropia la feréstra si vede pe amiculu seu coborinduse din birja cu o fačia intristata, cu unu aeru apasatu.

— I-a datu corfa. Cugeta Aristidu, amu avutu temerile mele rezervate despre lucrulu acest'a.

Intru acést'a intra Ionu Radu Radulescu, cu pasi tremuratori si observandu pe Aristidu 'lu-inbratiosieza dîcîndu:

— Sum deobligatu frate — — si-ti multiemescu cá ai venit se-ti exprimi regretulu teu, pentru mareami perdere!

— Nu te precepu, ti-a datu corfa, ti-a denegatu...

— Nu mi-a datu corfa, — continuà Ionu Radu Radulescu, — dar' mi-a denegatu tôte . . . tôte! Intr'unu momentu mi-a denegatu sôrtea tôte aspiratiunile sublime ale animei mele fragede. Intr'unu momentu mi-amu pierdutu tôte illusiunile pentru viétia. . . Si acum sum unu realistu rece, unu materialistu prosaicu. . . Adio dile ferice, adio amoru poeticu! finesce vorbitoriulu.

— Nu te precepu frate, — i dîce Aristidu éra cu mirare, — nu ti-a datu fét'a?!

— Mi-a dat'o — raspunde — cu amaratiune, si chiar' ace'a me nacajese. Ah, de nu mi-ar' fi dat'o ce ferice, ce independentu asiù fi acú . . . — esclamá Radulescu. --

— Aristidu se nità lungu la elu si-i dîce din ochi: nu te precepu!? —

— Dá, tu nu me precepi scumpulu meu amicu, -- continuà éra Radulescu lasanduse cá zdrobitu pe sofa, neci eu nu precepu cum s'a potutu intemplá tôte aceste cu mine . . . ah, de ce nu si-a alesu sôrtea altu obiectu de jocaria . . . nu pe mine!

— Dar' in fine spune-mi ce s'a intemplat, ce necazu ai, 'lu-intréba seriosu Aristidu. Dici cá ti-a promisú mân'a frumosei Agnité, apoi ce mai voiesci!?

— Voiescu se-ti spunu frate, cá de o óra incóce s'a schimbatu lumea, séu me-amu prostitu eu. Ah, mi-pomenesci de frumós'a Agnita . . . dá, a fostu frumós'a cá speranti'a — si acú e urita cá invidi'a. — I-am vediutu chipulu angerescu schimositu . . . ah, iubite amice lasa . . . lasa se nu vorbimu de acést'a fiintia, care e o enigma inaintea mea. Amice, — continuà Radulescu resolutu, séu nu-i ea Agnit'a, pe care o am iubitu eu atatu de ferbinte, cu atat'a pasiune, séu mi-am pierdutu mintiele . . . — én' nitate la mine bine, nu vedi cev'a schimbare pe mine?!

— Domnedieulu meu! — esclamá Aristidu — amu unu presupusu doveditu cu spusele tale, ti-a datu in loculu fragedei Agnita, pe ghebós'a Teofania . . . ori ce . . . ?!

— Ce audu . . . ce audu . . . — i-lu intrerupe Radulescu — sarindu pe sofa si imbratiosindu éra pe amiculu seu; ti-multiemescu cá mai desceptatu si mi-ai deschisu ochii se vediu lumea cum e. Acum'a pricepu tôte. Sum insielatu, sum jefuitu, sum ranitu pana la renunchi — — dar' resbunarea mea va fi crancena si neindurata — —! Acum'a amice m'am treditu din somnulu seducatoriu, finesce vorbitoriulu seriosu; amu o ghebós'a, ce se facu cu ea?!

— Apoi tu ai petitu pe Agnit'a — si nu ai de a face cu Teofani'a i raspunde Aristidu.

— E, da am facutu frate! Am petitu pe Agnit'a, mi-a presintatu pe Teofani'a ce ghebós'a precum o numesci tu; prentulu a fostu de fačia, si-a acatiatu patrafirulu de grumadiu, si mie mi-a acatiatu pe ghebós'a de gátu. Acést'a e fapta conplenita, si eu sum mirele celu mai nefericitu.

— Acést'a nu se póte!?

— E, da s'a potutu dejá, raspunde Radulescu.

— Si zestrea . . . ?!

— Si uitasem, — continuà vorbitoriulu, — zestrea o am la mine in documentu subscrisu de Dimitrie Păunescu in suma rotunda 10,000 galbini moneta efectiva.

— Se vediu documentulu, trebuie se fimu precauti! Radulescu scóte hîrti'a inpaturata si i-o da lui Aristidu, care deschidiendu-o cetesce in tonu inaltu:

— „Fóie de zestre. Eu subscrisulu Dimitrie Păunescu casatorindu-mi pe iubit'a mea fica Teofani'a, cu pré stimatulu domnu Ionu Radu Radulescu comerciantu, cá zestre i dau si daruescu amintitei mele fiice 10,000 dî diece mii franci, in bonuri, rurali jumătate si cealalta jumătate in alte hîrtii de valóre. Acést'a suma dupa sever-sîrea cununiei sum obligatu indata a o depune. Pentru asigurarea domnului Radu Radulescu am datu si subscrisu acestu documentu.“

Pâna Aristidu cetesce acestu documentu, Radulescu ascultá cu atentiune incordata, si s'a schimbatu la fačia, s'a galbinitu cá cér'a . . . se uita si elu in documentu si nu crede la cele ce aude, nu crede la ochii sei. . . . Dupa ce cetitoriulu a finitu dinsulu a remasu palidu si tacutu.

— Asie dara cele diece mii galbini s'a devolvatu la diece mii franci in hîrtii de valóre, éra aceste hîrtii in valórea efectiva s'oru devolvá la cincii mii franci; dîce Aristidu cautandu cu compatimire la Radulescu.

— M'a insielatu grozavu, — raspunde Radulescu, — n'am alta cale de scapatu decatu se facu falimentu!

— É bine, — continuà Aristidu, si tu n'ai vediutu ce subscirii?

— N'am vediutu eu frate nemicu, am fostu farmecatú . . . ah, nu, am fostu vrajitu de incantatórea ghebós'a; me-a parasitu frate cugetarea si mi-am pierdutu sêntirile. Eu nu sciu, nu potu judecá ce s'a intimplatu cu mine, vediu ca sum persecuatu de sôrte, sum inpinsu in valurile perirei . . . trebuie se falimentezu. . . !

— Nu, pricepu cá cum!?

— Éta se-ti esplicu, — continuà éra Radulescu cu sange rece; am iubitu cu unu amoru santu, cu o pasiune nobila, pe o fiintia sublîma, pe unu idealu poeticu . . . eram fericitu in credinti'a mea, cá si ea me iubese . . . eram avutu in sperantii, aveam unu capitalu colosalu in anim'a mea iubitóre . . . sperantiele mele crescea din dî in dî, deodata me-am hotaritu se-mi realizezu capitalulu: si marfa ce erá s'o capetu pentru amorulu meu: nu-i corespundiátóre. Ma e atátu de netrebница, incatu mi-a nimicitu tôte silintiele . . . de a o pote realisá . . . mi-a

nimicitu tóta simpatî'a pentru o astfelu de întreprindere; apoi fiindu, cà creditu nu amu, acestu neincungiuraveru mediulocu pentru negustori, si nu amu cà nu capetu zestre corespundiátore asiguratiuniloru mele, am hotaritu si sum decisu a face falimentu.

Adeca se me precepi falimentezu cu amorulu — si prin urmare mai multu nu iubescu, si asie credu cà fóra iubire nici casatoria nu se póte legá.

— Tu esci ingeniosu amice! striga Aristidu cu bucuria.

— Sum practiculu, — respunde Radulescu.

— Amorulu meu a facutu falimentu dupa tóte prescriesele legei, si eu voiu suferí tóte urmarile legali a pedepsei, — continuà apoi Radulescu glumindu — M'oiu ferí de femeile cochete, cá de focu, si anim'a mea, dupa acést'a insielare sêmntîbila va remané pentru totudéun'a impetríta. Amorulu meu pierdutu nu o se mai re'nviéze...

— Esci pré pesimistu! — i-lu intrerupe Aristidu.

— Nu, — continuà éra — me-am crediutu unu omu practiculu in viétia, si urmarile in lucrurile mele mi-a datu dreptu. Am crediutu cà pracs'a mea a fi eficace si fácia cu femeile, dar' vedu cà aici am datu in stanca de granitu. La femeii se nu credi. . . Pe o femeia nu i cunósce frate de i studia-o intr'o viétia. Si chiarú pentru ace'a ti-juru: cà de adi înainte me departu de ele, cà intunereculu de lumina. Cà-ci ori catu de stralucita e o femeia, nu crede, cà cautarea ei, zimbetulu ei si vocea ei suntu sincere.

La nemicu nu se potrivește dîs'a indisputabila: nu-i totu auru ce lucește, cá la femeii.

Aristidu l'a ascultatulu cu placere pe amiculu seu, si sub vorbire aprobandu din capu dísele aceluia, dupa ce a finitu i-a strînsu mân'a dícîndu:

— Ai dreptu!

Alesandru Onaciu.

Doine poporale din Bucovina.

III.

Nicul'a si Tinc'a.

Frundia verde liliacu,	Ori trimít'-unu omu betránu
Iesa Nicul'a 'n cerdacu	Se duca guritî'a 'n sinu,
Se trimít'-o slugulítia	Ca guritî'a-i scumpa tare:
La Tinc'a dupa gurítia.	Cinci galbeni si trei parale
Dar' Tinc'a n'a capchietu	Si-o cutie de migdale,
Se dea gur'a pe-unu baietu,	Si-o basma de portocale
Cà baietu-i fara minte	Si un'a de cuisíore
Si vo-a scóte la cuvinte.	Si alt'a de scortisíore.
Viie singuru Nicul'a	Cui i voi'a se iubésca
Cá se-si iee guritî'a,	Viie singuru se vorbésca.

IV.

Omulu necajitu.

Frundia verde si un'a	Pe la voi prin mahalá
Dragu-mi-i si m'asi primblá	Se bemu vinulu cu sticl'a

Se-mi recorescu inim'a,

Cà me dóre serman'a.

Cà de nu m'oiu recorí

Potu din ast'a si murí,

Si 'nca pote-asi mai trai.

De-asi trai vr'o di séu doue

Se me petrecu ca si-o róua,

Se ve lasu lumuti'a vóue.

Catu in lume mi-am traitu

Nu mi-am traitu cum am vrutu,

Ci-am traitu cum am pututu,

Nime 'n lume n'a sciutu,

Numai Domnulu m'a vediutu,

Numai elu ca mi-a sciutu

Cate le-am mai petrecutu

Si mila i s'a facutu

Si cu densulu m'a chiebatu

Si din gur'-a cuvéntatu:

»Omule! omule hei!

Hai cu mine, daca vrei!

Daca nu, mai necajése,

Traiulu pán' tí se sférsiesce!»

V.

Omulu betranu.

Frundia verde de-alfioru,

Eu de slabu ce suntu mai

moru.

Si 'nca nime nu me crede,

Cà pe picíore me vede.

Dá daca de pe picíore

Slabe si siovaitóre

Eu intr'o dí mi-oiu picá

Pe nime n'oiu mai rugá,

Sciu cà mórtea nu m'a trece,

Ci ea 'ndata m'a culege...

De-asi potea acas-asi merge,

Si m'asi duce 'ntr'o clipita,

Cà cas'a mi-i rënduita

De la bunulu Domnedieu.

Se me odihnescu si eu.

Ce-va de m'asi odihni,

C'-am la drumu a me porní.

Drumululu meu e ducatoriu

Si 'napoi ne'ntorcatoriu,

Drumululu meu e hoporosu

Me temu se nu picu pe josu,

Cà daca josu mi-oiu picá

Nime nu m'a redicá,

Ci mai iute ca s'or dá,

Cu paméntu m'oru astupá

Si de rendu nu mi-oru catá.

Si-acolo unde m'oiu duce

Multe nu mi-or mai ajunge,

Nici pe bani n'oiu cumperá

Din mâna de nu mi-oiu dá,

Si din mâna nu mi-am datu

Ca eu totu ce-am adunatu

Pentru glotasi mi-am crutiatu.

S. Fl. Marian.

REVISTA.

— Diu'a de 12/24 aprile — aniversari'a a 25-a a cununiei Maiestatiloru S'ale Imperiale a Austro-Ungariei — o au usatu Romanii din acestu Imperiu, pentru de a-si manifestá semtiemintele celei mai devote si omagiale credintie si allipiri catra august'a casa domnitóre.

Pucinulu locu de care mai dispunemu neiertându-ne a publicá numerósele telegrame, cu atátu mai puciuu detafatele descrieri ale festivitatiloru arangiate cu acésta ocaziune de Romanii din Clusiu, Blasiu, Nasendu, Sabiu, Brasiovu, Orastia, Sediator'a, Elisabetopole, Dev'a Caransebesiu, Aradu, Oradea-mare, Budapest'a, Simleu, Zelau, Siomcut'a s. a. — de unde amu fostu incunosciatiati pâna in acéstea mominte, — pre lánge cererea scuselor Domniloru Corespondenti, ne marginimulu la descriere pre scurtu a festivitatiloru arangiate cu acésta ocaziune de Romanii din Gherl'a.

In presér'a acestei dile festive, tóte locuintiele si institutelé romane din Gherl'a au fostu splendidu illuminate. Preste tóte inse sau distinsu institutululu teologicu, care pre lánge ace'a ca prin bogat'a illuminatiune avea aparenti'a unei mare de focu, in faciada aretá — pre lánge icónele Maiestatiloru S'ale Imperiale, patru transparente minunate cu coron'a tieriloru stapénite de Cas'a Habsburgice si inscriptiunile urmatóre:

Vivant felices! Vivant diu! Vivant vegeti!

FELIX CONNUBIUM.

Tinerimea teologica cantá Imnulu Maiestatiloru S'ale Imperiale — ascultata fiindu de multimea cetatiuniloru coadunati inaintea splendiduluu illuminatu institutu teologicu.

In serbatorésc'a di de 12/24 aprile Capitolulu catedrale impreuna cu intregu Clerulu gremiale serb'a missa solemna pentru august'a casa domnitoré,—su care orchestr'a clerului teneru eșcută innulu imperiale impreuna cu Urrarile de fericite dedicate Maiestatiloru S'ale cu ocașiunea cununiei inchiate in 1854 aprile 24. La prandiu se inchinară mai multe toaste intru sanetatea si fericit'a domnire a Casei Habsburgice si se cantă din nou Imaulu imperiale ca adausulu Urrariloru de fericire pentru gloriosii jubilanti.

Dupa amédiadi se arangiă, — prin Societatea literaria-besericésca „Alexi Sincaiana“ a Junimei teologice de aici, — una Siedintia publica cu urmatoriulu Programu eșcutatu cu mare arta:

- 1) „Cuventu de deschidere“, tienutu de presiedintele soc. Gerasima Domide teol. III.
- 2) „Canteculu ginteii latine“, poesia de V. Alesandri, musica de Marchetti, eșcutatu de corulu vocalu.
- 3) „Starea culturale si religionaria a Romaniloru sub dinasti'a Habsburgica“ disertatiune rostita de autorele G. Domide.
- 4) „Unu votu sinceru inchinatu Maj. Sale Franciscu Josifu I., cu ocașiunea festivitatiei nuptiari in 24 aprilu 1854,“ poesia de A. Muresianu, dechiamata prin Emiliu Lobontiu, teol. III.
- 5) „La nun'ta de argintu a Maj. S'ale,“ poesia ocașionala de G. Domide, cantata de corulu vocalu.
- 6) „Venitoriulu“, poesia originala cetita de Pamfiliu Grapini, teol. III.
- 7) „Unu suspinu“ poesia de E. Costachi, musica de Francheti eșcutatu de corulu vocalu.
- 8) „Literatur'a, oglind'a culturale a poporatoru“ disertatiune rostita de autorele Anchedimu Candale, teol. II.
- 9) „Doine romane“ eșcutate pre flauta de Augustinu Carsai, teol. I. (san prelungitu la cererea publ.)
- 10) „Desperatulu“ poesia de A. Radu, dechiamata de Vasiliu Ghetie, teol. IV.
- 11) „Steu'a Romaniei“ poesia de G. Sionu, musica de Wiest, eșcutata de corulu vocalu. (sau repetatu la cererea publ.)
- 12) „Penesiu Curcanulu“, poesia de V. Alesandri, dechiamata de Emiliu Lobontiu, teol. III.
- 13) „Tatarulu“ poesia de V. Alesandri musica de Nosieviciu, eșcutata de corulu vocalu. (sau repetatu la cererea publ.)
- 14) „Cuventu de inchidere“ tienendu de not. coresp. Pamfiliu Grapini.

Intelleginti'a româna si straina au participatu in unu numeru multu mai frumosu dacătu la oricare alta Siedintia publica a diligintei năstre societati si au aplaudatu cu frenesia pre toti debutantii, ascultandu cu unu viu interesu si disertatiunile literarie si poesie originale ale membriloru activi ai societatiei; si in urma sau departatu multamiti cu totii de orele de utila-distractiune ce li-au procurata acăsta Societate, carei'a i-i uramu din profundulu animei: Viétiă indelungata si prospera!

Er' Maiestatiloru S'ale in a caroru onóre s'au arangiatu tote acestea festivitati li oftamu: Consiliari intielepti si drepti, cá ast'felu guvernandu intru intieleptiune si dreptate inca multi ani, se fie: Feliciores Augusto et Meliores Trajano!

— † Necrologu. † Au repausatu: Vasiliu Nyisztoru Canoniceu in Oradea-mare la 8/20 aprile a. c.; — Nicolae Scurtescu profesor, poetu si scrietoriu prosaicu in Bucuresci la 1/14 apr. a. c.

— Stabilimentu literariu va deschide, la 3/15 maiu a. c. in Gherla Redactorulu acesteie foie N. F. Negrutiu. Acestu Stabilimentu literariu va constă din:

Imprimaria propria provediuta cu litere moderne si masina rapede;

Libraria si Antiquaria adause cu comereiu de papiru si alte necesarie la scrisu;

Provedietura si Editura de scrieri romane, cu cele mai avantagiase conditiuni pentru auctori.

Editorii si proprietarii de carti noue si vechi precum si doritorii de a edă cev'a scrieri originale ori traduse ale loru se se adreseze — pâna la terminele susu espusu — la Redactiunea acestei foie in Gherla.

— Actii de-a Bancei „Albina“ se cauta spre cumperare. Lasându-se cu pretiuri moderate: se voru luă de-odata 10—20 sêu si mai multe.

— Educatoria lănga o fetitia se cauta. Respectiv'a se poftesce cá se scie bene limba germana, si cea romana; si se-i placa viéti'a dela sate.

A se adresă la Redactiunea acestei foie.

Proprietariu, Editoriu si Redactoru respundietoriu: Nicolae F. Negrutiu.

Imprimari'a lui Joanu Stein in Clusiu.

SCANTEIUTIE.

— *Barbatii* candu voru se lee cu asaltu fortaréti'a animei femeiesci, se arunca in genunchi si declama cá si actorii pre scena. Si curs'a e gata.

Femeile credu ca adoratorii loru nu mai au atunci picioré, si ca voru stă in eternu lănga ele.

Insielatiune!

Barbatii se punu in genunchi se se odihnésca cá cu atătu mai usioru si mai repede se le fia fug'a, dupa ce voru fi fericiti.

— *Unu medicu* măniandu-se pre unu individuu care vorbia reu de medici, reflectă:

— Ei bene, nu credu se affati pre cenev'a cá se se căésca contr'a mea.

— Ai dreptu, respunde reflectatulu, pentru cá Domnia-t'a omori pre toti acei'a pre cari i-i ingrigiesci.

— *Unu teatristu*, care cinase afora din orasiu, este rogatu de amiculu seu se remăna la densulu preste nópte:

— E departe pâna la bariera si drumulu nu e deplinu siguru.

— O, pucinu mi pasa de acăsta.

— Dar' déca vei fi atacatu de vrc-unu telhariu?

Teatristulu respunde cu recăla:

— I-i voiu da unu biletu pentru productiunea de mâne séra.

— *Consiliulu datu de unu parinte fiiloru sei*:

— Decătu se faceti cev'a voturi si se nu le tieneti, mai bene se nu le faceti si se le tieneti.

— *Mod'a*. Pre unu domnu dela sate lu cercetă unu orasianu — vechiu cunoscutu si amicu alu densului. Intr'o sala observa ospel mai multe potrete representandu barbati si femei imbracate dupa mod'a cea mai noua.

— A! portrete familiare — agrai ospel pre domnulu casei.

— Da, suntu stramosii nostri — respunde acăsta cu mândria.

— D'apoi ca suntu in vestiminte de mod'a cea mai noua.

— Da, pentrucă eu totu la diece ani punu pre unu pictoru se le re'nóesca vestimintele, cá asié se nu remană de moda demnii de aducere a-mente stramosi ai nostri.

— *Unu betivu* esise dintr'o cărciuma huițiându-se in drépt'a si in stăng'a; si intălnindu pre unu omu, 'la intrebă ca in catrón se mérga cá se ajunga la locuinti'a s'a, ce eră căm indepartata. — Iă-o la drépt'a — dise intreatulu — apoi la stăng'a, ér' la drépt'a si in urma se ti-i dreptu inainte. — O! ho! ho! — dise betivulu: intielegu cá se mergu la drépt'a si la stăng'a, dar' se mergu dreptu mi-e cu nepotentia!

— *Restaurateurulu A. Buch din Jasii* 'si anuncia berea s'a própseta in urmatoriulu modu:

Beutura lui Gambrius Universulu o consuma!! . . .

Facu sciutu c'am primitu astadi rece, própseta, cu spuma

Dela fabric'a din Olmütz cea mai renumita bere,

Care face-a sôrbe lumea dulci momente de placere! . . .

Profitati veniti la mēne, burghezime si nobletia,

Si in berea cea mai buna inecat amaru, tristetia! . . .

Berea mea de astadi are calitati fericitóre

Bēnd'o paciniei cá Germanii si din ce in ce mai multu,

Te inaltia 'n sferi de auru si te primbla in splendóre

Prin a visuriloru lume, totu vorbindu fora'ncetare,

Te redica la mândrie si din prostu te face cultu!

Berea mea ce Universulu cu unu gustu nespusu consuma,

Candu o bei mai desu te face se pui spirituu finu in gluma;

Ea te face bunn, fericie si gigantu dintr'unu piticu;

In sfērsitu 'ti da viétiă pe unu pretiu chiar' de nimicu! —

Veniti dar', veniti cu totii se beti cea mai buna bere,

Ce da trupulu viétiă; si sufletulu mangaere!

Gacitura numerica.

De Antoniu Vass.

Unu negutietoriu de gâsce cumpera 400 gâsce, si solvesce pentru câte 16 gâsce 4 floreni, si érasiiu le vende totu câte 16 gâsce érasiiu cu 4 fl.; si totusiiu are dobânda curata de 24 floreni. — Cum se pote acăsta.

Terminalu pentru deslegare e 8/26 maiu. Intra Găchiori se voru sortiă icóne sêu alte obiecte pretioase si carti din editiunea năstra.